

Behoeftetepeiling woonwagendstandplaatsen Regio Zuidwest-Drenthe

De gezamenlijke
gemeenten van Zuidwest-
Drenthe

15 december 2020

Definitieve rapportage

DATUM	15 december 2020
TITEL	Behoeftetepeiling woonwagenstandplaatsen Regio Zuidwest-Drenthe
OPDRACHTGEVER	De gezamenlijke gemeenten van Zuidwest-Drenthe
AUTEUR(S)	Chantal Tiekstra Stefan Venema Arjan Rottier
PROJECTNUMMER	118.104
STATUS	Definitieve rapportage

Inhoud

1	Introductie	5
2	Methodische verantwoording	7
3	Verhuishwensen kwalitatief	9
3.1	Verhuishwensen en de achtergrond daarbij	9
3.2	Wat zijn de belangrijkste redenen om naar een locatie te willen verhuizen?	11
3.3	Kwalitatieve woonwensen	11
3.4	Belangrijke elementen voor een locatie	13
3.5	Inkomensgroep en beschouwing druk woningmarktsegmenten	13
4	Behoefte aan woonwagenstandplaatsen	15

1 Introductie

Aanleiding en doelstelling

In de afgelopen periode is de aandacht voor woonwagendstandplaatsen toegenomen. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft in juli 2018 een nieuw beleidskader uitgewerkt dat gemeenten handreikingen biedt voor beleidsvorming rondom woonwagens. Dit nieuwe beleidskader verduidelijkt dat recht dient te worden gedaan aan de culturele identiteit die samenhangt met deze woonvorm. Gemeenten dienen beleid voor woonwagens en standplaatsen vast te stellen als onderdeel van het volkshuisvestingsbeleid. Dit beleid dient voldoende rekening te houden met en ruimte te geven aan het woonwagengedeven van woonwagengbewoners. Hiervoor is nodig dat de behoefte aan standplaatsen helder is, zodat gemeenten ervoor kunnen zorgen dat het aantal standplaatsen in een redelijke verhouding staat tot de daadwerkelijke vraag aan standplaatsen bij woonwagengbewoners. De gemeenten uit de regio Zuidwest-Drenthe (Hoogeveen, De Wolden, Westerveld en Meppel) hebben daarom besloten gezamenlijk een onderzoek uit te laten voeren om de actuele vraag naar woonwagendstandplaatsen inzichtelijk te maken.

De vraagstelling voor het onderzoek is als volgt geformuleerd:

- Wat is de kwantitatieve en kwalitatieve behoefte aan standplaatsen en bouwwerken?
 - De getalsmatige behoefte aan woonwagendstandplaatsen
 - Kwalitatieve voorkeurswensen
 - Het aandeel van de belangstellenden dat (op grond van inkomen) behoort tot de corporatiedoelgroep
- Wat is de aanvullende vraag naar standplaatsen en woonwagens op dit moment en wat is de aanvullende vraag over vijf tot tien jaar?

Reikwijdte van het onderzoek

De behoefte aan woonwagendstandplaatsen is onderzocht in drie groepen; de huidige hoofdbewoners van de standplaatsen, inwonenden op een standplaats van iemand anders en zogenaamde belangstellenden. Deze laatste groep betreft iedereen die een historische band heeft met het woonwagengleven in Zuidwest-Drenthe (omdat zij hier zelf in een woonwagen hebben gewoond of afstammen van woonwagengbewoners in de regio), of 1^e of 2^e graad familie is van woonwagengbewoners in de regio. Naast de getalsmatige behoefte aan standplaatsen van voornoemde groepen (de kwantitatieve vraag) in de periode 2020-2030, is ook onderzocht wat de kwalitatieve vraag is. Deze kwalitatieve vraag gaat bijvoorbeeld over de gewenste afmetingen van standplaatsen en bebouwing, de gewenste eigendoms-situatie, betaalbaarheid en gewenste voorzieningen.

Leeswijzer

Deze rapportage geeft de uitkomsten van dit onderzoek weer op regionale schaal en gaat vergezeld van rapportages op gemeenteniveau voor Hoogeveen, Westerveld en Meppel. In de gemeenterapportages is de huidige situatie per gemeente beschreven met de vraag die in de betreffende gemeente naar voren komt in het onderzoek. Voor de gemeente De Wolden is geen gemeenterapportage uitgewerkt. Daar betreft het slechts een enkele standplaats, waardoor het in verband met privacy en herleidbaarheid van gegevens tot adresniveau niet passend is om een separate rapportage uit te werken. Er is in De Wolden in het onderzoek ook geen aanvullende vraag naar voren gekomen.

In hoofdstuk 2 van deze regiorapportage wordt een methodische verantwoording gegeven over het uitgevoerde onderzoek. In hoofdstuk 3 komen de verhuishwensen en kwalitatieve woonwensen aan bod, zoals deze uit het onderzoek naar voren zijn gekomen. Die vormen de basis voor het bepalen van de vraag naar standplaatsen in hoofdstuk 4, waarmee we de rapportage afronden.

2 Methodische verantwoording

Het onderzoek dat is uitgevoerd bestaat uit twee onderdelen: het bepalen van de huidige situatie en het bepalen van de actuele aanvullende behoefte aan standplaatsen op korte termijn (binnen 5 jaar) met een inschatting van de te verwachten ontwikkeling van de behoefte aan standplaatsen over meer dan 5 jaar. Op deze manier ontstaat een beeld van de ontwikkeling van de vraag over de periode 2020-2030. We lichten beide stappen kort toe.

Inventarisatie huidige situatie

Per gemeente¹ is als startpunt van het onderzoek een inventarisatie gedaan van de huidige situatie. Daarin is opgenomen het aantal bekende standplaatsen, de eigendomssituatie van de standplaatsen, de bebouwing op de standplaatsen en de eigendomssituatie van deze bebouwing.

Deze informatie is opgevraagd bij alle gemeenten en de in Zuidwest-Drenthe actieve woningcorporaties. Het beeld dat naar voren komt uit de inventarisatie is het vertrekpunt voor het bepalen van de behoefte aan extra plaatsen.

Tevens is per gemeente vanuit de Basisregistratie Personen (BRP) informatie opgevraagd over de demografische opbouw van de gehele groep huishoudens op standplaatsen. Op basis van de samenstelling van het huishouden (één-, twee- of meerpersoons huishoudens) en de leeftijdsgroep van de hoofdbewoners is op een globaal niveau (om herleidbaarheid van informatie op adresniveau te voorkomen) de verdeling van de groep woonwageneigenaren naar huishoudensprofiel uitgewerkt. Deze informatie is gebruikt om een inschatting te maken van het natuurlijk verloop dat verwacht mag worden op de standplaatsen. Op basis daarvan is een inschatting gemaakt van het aantal standplaatsen dat binnen circa 10 jaar vrij zou kunnen komen.

Per gemeente is de huidige situatie opgenomen in een gemeentelijk rapportage, waarin ook de ontwikkeling van de vraag naar standplaatsen is opgenomen voor de betreffende gemeente.

Behoefte aan standplaatsen bepalen

Om de aanvullende behoefte aan standplaatsen in beeld te brengen is een enquête uitgevoerd. Een klankbordgroep van woonwageneigenaren is betrokken geweest bij het ontwikkelen van de vragenlijst. Op deze manier zijn voor hen relevante vragen en onderwerpen goed in beeld zijn gekomen om op te nemen in de vragenlijst.

Voor de enquête zijn alle woonwageneigenaren in de regio Zuidwest-Drenthe bezocht om de enquête af te leveren en desgewenst ondersteuning te bieden bij het invullen. Daarbij zijn zowel de huidige bewoners van standplaatsen als inwonende kinderen (vanaf 16 jaar) en belangstellenden uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek. Deze laatste groep betreft iedereen die een historische band heeft met het woonwagenleven in Zuidwest-Drenthe (omdat zij hier zelf in een woonwagen hebben gewoond of afstammen van woonwageneigenaren in deze regio), of 1^e of 2^e graad familie is van woonwageneigenaren in deze regio. Aan de bewoners van de huidige standplaatsen is gevraagd of zij belangstellenden/familie kennen die graag mee zouden willen doen met het onderzoek. Dan kon ofwel een vragenlijst aan hen doorgegeven worden, of men kon de belangstellenden attenderen op het onderzoek. Zij konden dan een vragenlijst aanvragen om deel te kunnen nemen aan het onderzoek. Hier is goed gebruik van gemaakt. In de enquête is gevraagd naar de verhuis- en woonwensen van huidige bewoners, inwonende kinderen en belangstellenden.

¹ Geldt voor Hoogeveen, Westerveld en Meppel.

Vanuit de inventarisatie van de huidige situatie (aantal standplaatsen) en de aanvullende behoefte is een inschatting gemaakt van de te verwachten ontwikkeling van de behoefte aan standplaatsen in de periode tot 2030.

Respons op de vragenlijst

De respons van de hoofdbewoners in Zuidwest-Drenthe is goed. Van de 143 onder hoofdbewoners uitgedeelde enquêtes zijn er 68 ingevuld, dit komt neer op een respons van 48%. Dit is een goede respons voor hoofdbewoners. Vaak reageren primair mensen met een verhuisswens. Er is onder de hoofdbewoners slechts een aantal mensen met een verhuisswens. Toch is er veel respons op het onderzoek gekomen. Dit komt waarschijnlijk door de betrokkenheid van de bewoners bij het onderwerp en de gevolgde persoonlijke werkwijze in de benadering van respondenten voor het onderzoek.

Daarnaast zijn er circa 450 vragenlijsten uitgegeven voor inwonenden en belangstellenden. Er werden vaak extra vragenlijsten gevraagd voor potentiële belangstellenden (zowel in de gesprekken met hoofdbewoners als op aanvraag), waardoor het bereik hoog ligt en er een goede respons behaald is. Er zijn er uiteindelijk 90 retour gekomen (35 inwonenden en 55 belangstellenden). Van deze vragenlijsten bleken er 19 onvoldoende volledig ingevuld. Deze vragenlijsten konden dus niet volledig in onze analyse meegenomen worden. Uiteindelijk bleef er een valide respons van 31 inwonenden en 40 belangstellenden over voor de analyse als geheel. Een groot deel van de 19 respondenten, die de vragenlijst wel hebben ingevuld maar niet volledig, geven wel aan een verhuisswens te hebben. Waarheen zij wensen te verhuizen en op welke termijn is echter niet goed af te lezen uit de antwoorden. We nemen deze respons niet volledig mee in de bepaling van de vraag binnen de vier gemeenten de komende 5 tot 10 jaar, maar benoemen deze respons wel om deze groep in beeld te houden. Uit het onderzoek blijkt niet waarom deze respondenten geen voorkeur aangeven. Mogelijk hebben respondenten de vraag over de locatievoorkeur niet ingevuld omdat ze verwachten dat er toch geen plek vrij komt op die locatie. Desalniettemin zouden deze respondenten graag in aanmerking komen voor een standplaats.

Schaalniveau van rapportage

In 3 afzonderlijke rapporten wordt gerapporteerd op gemeenteniveau. In het kader van het overzicht over de gehele regio Zuidwest-Drenthe is er in dit rapport voor gekozen om op regioniveau te rapporteren. Hierbij is het onderscheid tussen de verschillende doelgroepen (hoofdbewoners, inwonenden en belangstellenden) leidend in de rapportage.

3 Verhuishwensen kwalitatief

In dit hoofdstuk komen de verhuishwensen als eerste aan bod, gevolgd door de belangrijkste redenen om naar ene locatie te willen verhuizen en de kwalitatieve woonwensen die de respondenten hebben geuit in de enquête.

3.1 Verhuishwensen en de achtergrond daarbij

In dit hoofdstuk komen de verhuishwensen van de drie doelgroepen (hoofdbewoners, inwonenden en belangstellenden) aan de orde. Daarbij wordt ingegaan op de voornemens van huishoudens in de drie doelgroepen om te verhuizen naar een (andere) standplaats, de gewenste bebouwing en locatie van een standplaats (kwalitatieve wensen) en de motivatie voor een verhuizing. Deze elementen liggen aan de basis voor het bepalen van de huidige aanvullende behoefte aan standplaatsen per gemeente, zoals deze gepresenteerd wordt in hoofdstuk 4.

Huidige bewoners

Van de huidige bewoners van standplaatsen heeft slechts een klein deel van de respondenten (5%) plannen om te gaan verhuizen of “misschien” plannen om te gaan verhuizen (10%). De overgrote meerderheid van de hoofdbewoners heeft momenteel geen verhuishwens. Van de hoofdbewoners wonen er 48 in een koopwagen (72%) en 19 in een huurwagen (28%). Op de vraag of men de huidige wagen wil kopen hebben 19 hoofdbewoners geantwoord (zie tabel 3.3). Van hen hebben 6 personen geantwoord met ja, 8 met misschien en 5 hoofdbewoners hebben geen interesse om de wagen of het chalet te kopen. Van de hoofdbewoners hebben 35 respondenten interesse om de huidige standplaats te kopen, dat is 53% van iedereen die de bijbehorende vraag heeft beantwoord (zie figuur 3.3). Mogelijke interesse bestaat onder 21 hoofdbewoners (31%) en 10 hebben geen interesse om de huidige standplaats te kopen (15%).

Tabel 3.1: Aandeel van de hoofdbewoners dat plannen heeft om te gaan verhuizen

Heeft u plannen om te gaan verhuizen?	Hoofdbewoners	Aandeel
Ja	3	5%
Misschien	7	10%
Nee	57	85%
Totaal	67	100%

Bron: Enquête Woonwagenbewoners Zuidwest-Drenthe, 2020.

Tabel 3.2: Woont u in een huurwoonwagen?

	Hoofdbewoners	Aandeel
Ja	19	28%
Nee	48	72%
Totaal	67	100%

Bron: Enquête Woonwagenbewoners Zuidwest-Drenthe, 2020.

Tabel 3.3 Heeft u interesse om uw huidige woonwagen/chalet te kopen?

	Hoofdbewoners	Aandeel
Ja	6	32%
Misschien	8	42%
Nee	5	26%
Totaal	19	100%

Bron: Enquête Woonwagenbewoners Zuidwest-Drenthe, 2020.

Tabel 3.4 Heeft u interesse om uw huidige standplaats te kopen?

	Hoofdbewoners	Aandeel
Ja	35	53%
Misschien	21	31%
Nee	10	15%
Totaal	66	100%

Bron: Enquête Woonwagenbewoners Zuidwest-Drenthe, 2020.

Inwonenden

In tabel 3.5 is weergegeven welk deel van de inwonenden binnen 5 jaar zelfstandig wil gaan wonen.

Tabel 3.5: Inwonenden die binnen 5 jaar zelfstandig op een standplaats willen gaan wonen

Wil je binnen 5 jaar zelfstandig gaan wonen?	Aantal	Aandeel
Ja	14	45%
Misschien	2	6%
Nee	15	48%
Totaal	31	100%

Bron: Enquête Woonwagenbewoners Zuidwest-Drenthe, 2020.

Van alle respondenten die op dit moment inwonend zijn in een woonwagen van iemand anders wil 45% binnen 5 jaar zelfstandig gaan wonen, dit betreft 14 personen. Het aantal respondenten dat misschien heeft geantwoord is 2, dit is goed voor 6%. De overige 15 (48%) wil niet binnen 5 jaar zelfstandig gaan wonen.

Belangstellenden

Van alle belangstellenden die hebben meegedaan aan het onderzoek overweegt 63% zeker om te verhuizen naar een woonwagen(standplaats). Nog eens 38% geeft aan misschien te willen verhuizen naar een woonwagen(standplaats). Van degenen die een verhuizing overwegen, wil 55% dit op korte termijn, binnen vijf jaar, realiseren. Meer dan de helft van de gehele groep belangstellenden die heeft meegedaan aan het onderzoek heeft een verhuiscwens op korte termijn die voor een aanvullende behoefte aan standplaatsen zorgt.

Tabel 3.6: Aandeel van de belangstellenden dat overweegt om naar een standplaats te gaan verhuizen

Overweegt u om naar een woonwagen(standplaats) te verhuizen?	Belangstellenden	Aandeel
Ja	25	63%
Misschien	15	38%
Nee	0	0%
Totaal	40	100%

Bron: Enquête Woonwagenbewoners Zuidwest-Drenthe, 2020.

3.2 Wat zijn de belangrijkste redenen om naar een locatie te willen verhuizen?

Om de binding met gemeenten binnen de regio Zuidwest-Drenthe in kaart te brengen is aan hoofdbewoners, inwonenden en belangstellenden gevraagd waarom zij willen verhuizen naar een bepaalde gemeente en/of specifieke locatie. Meerdere antwoorden waren mogelijk. Onderstaande tabel geeft de beweegredenen weer van respondenten die een specifieke plek verkiezen. Voor de alle groepen is de familieband doorslaggevend. 67% van de hoofdbewoners geeft aan voor een bepaalde locatie te kiezen omdat ze daar familie hebben wonen. Een groot deel van de inwonenden (68%) geeft tevens aan dat zij in een gemeente/op een locatie in Zuidwest-Drenthe willen wonen vanwege de aanwezige familiebanden. Het aandeel inwonenden dat zelfstandig op de huidige locatie zou willen wonen is 27%. Onder de belangstellenden heeft 70% aangegeven naar een bepaalde gemeente of locatie in Zuidwest-Drenthe te willen verhuizen omdat zij daar familie hebben, 16% heeft daar eerder gewoond.

Tabel 3.7 Wat zijn de belangrijkste overwegingen bij de keuze voor een bepaalde gemeente of locatie?

	Hoofdbewoners	Inwonenden	Belangstellenden
Daar woon ik nu ook al	17%	27%	12%
Daar heb ik eerder gewoond	0%	0%	16%
Daar woont mijn familie	67%	68%	70%
Dat is dicht bij mijn werk	0%	0%	0%
Anders	16%	5%	2%
Totaal	100%	100%	100%

Bron: Enquête Woonwageneigenaren Zuidwest-Drenthe, 2020.

3.3 Kwalitatieve woonwensen

In deze paragraaf worden de kwalitatieve woonwensen van de mensen met een serieuze verhuiswens gepresenteerd. In tabel 3.8 is de gewenste eigendomsvorm van de standplaats/woonwagen uitgewerkt voor de drie doelgroepen. Van de hoofdbewoners is de voorkeur redelijk gelijk verdeelt over de koopwoonwageneigenaren op een gekochte standplaats, de koopwoonwageneigenaren op een gehuurde standplaats en de huurwoonwageneigenaren op de gehuurde standplaats. Een relatief grote groep belangstellenden (43%) geeft de voorkeur aan een huurwageneigenaren op een huurstandplaats. Voor de inwonenden is dit aandeel 17%, zij geven vaker de voorkeur aan een koopwageneigenaren op een huurstandplaats (37%), en 25% heeft geen voorkeur zolang zij maar een standplaats krijgen.

Tabel 3.8 Waar gaat uw voorkeur naar uit?

	Hoofdbewoners	Inwonenden	Belangstellenden
Koopwoonwageneigenaren op gekochte standplaats	34%	21%	33%
Koopwoonwageneigenaren op gehuurde standplaats	33%	37%	5%
Huurwoonwageneigenaren op gehuurde standplaats	33%	17%	43%
Huurwoning (stenen woning) op of bij een woonwageneigenaren-locatie	0%	0%	0%
Koopwoning (stenen woning) op of bij een woonwageneigenaren-locatie	0%	0%	0%
Geen voorkeur	0%	25%	19%
Totaal	100%	100%	100%

Bron: Enquête Woonwageneigenaren Zuidwest-Drenthe, 2020.

De meerderheid van alle inwonenden en belangstellenden heeft aangegeven 3 of meer slaapkamers nodig te hebben (zie figuur 3.8). Onder de hoofdbewoners wil 43% een wagen met 3 of meer slaapkamers terwijl 43% aangeeft genoeg te nemen met 2 slaapkamers.

Tabel 3.9 Hoeveel slaapkamers heeft u nodig in uw woonwagen of woning?

	Hoofdbewoners	Inwonenden	Belangstellenden
1 slaapkamer	0%	0%	6%
2 slaapkamers	43%	15%	25%
3 of meer slaapkamers	43%	77%	65%
Geen voorkeur	14%	8%	4%
Totaal	100%	100%	100%

Bron: Enquête Woonwagenbewoners Zuidwest-Drenthe, 2020.

Onder inwonenden geeft 63% aan dat de gewenste afmetingen voor een standplaats 300 m² tot 400 m² zijn, ook onder belangstellenden ligt hier de voorkeur (58%). Onder de hoofdbewoners geeft de helft aan een standplaats van minder dan 300 m² te wensen. Bijna alle andere respondenten hebben behoefte aan een standplaats van meer dan 300 m².

Tabel 3.10 Wat zijn de gewenste afmetingen van een standplaats?

	Hoofdbewoners	Inwonenden	Belangstellenden
Minder dan 300 m ² (15 bij 20 meter)	50%	4%	2%
300 m ² (15 bij 20 meter) tot 400 m ² (20 bij 20 meter)	0%	63%	58%
Vanaf 400 m ² (20 bij 20 meter)	50%	33%	40%
Totaal	100%	100%	100%

Bron: Enquête Woonwagenbewoners Zuidwest-Drenthe, 2020.

Tabel 3.10 laat zien dat 36% van inwonenden een huurprijs tussen de €200 en €300 redelijk vinden voor een standplaats met woonwagen. Onder belangstellenden is de grootste groep ook 36%, maar deze groep vindt €400 tot €500 een redelijk prijs. In het geval van een standplaats zonder wagen is heel duidelijk dat men €100 tot €200 per maand een redelijke huurprijs vindt (tabel 3.11).

Tabel 3.11 Welke huurprijs vindt u redelijk voor een standplaats mét woonwagen?

	Hoofdbewoners	Inwonenden	Belangstellenden
€ 200 - € 300 per maand	33%	36%	10%
€ 300 - € 400 per maand	17%	27%	26%
€ 400 - € 500 per maand	17%	18%	36%
€ 500 - € 600 per maand	33%	18%	28%
Totaal	100%	100%	100%

Tabel 3.12 Welke huurprijs vindt u redelijk voor een standplaats zónder woonwagen?

	Hoofdbewoners	Inwonenden	Belangstellenden
€ 100 - € 200 per maand	67%	96%	77%
€ 200 - € 300 per maand	33%	4%	21%
€ 300 - € 400 per maand	0%	0%	2%
€ 400 - € 500 per maand	0%	0%	0%
Totaal	100%	100%	100%

Bron: Enquête Woonwagenbewoners Zuidwest-Drenthe, 2020.

Traditioneel hebben veel woonwagens het sanitair buiten de wagen. Minder dan 10% van alle groepen geeft de voorkeur aan enkel sanitaire voorzieningen buiten de wagen. De meerderheid van alle hoofdbewoners (83%) en inwonenden (59%) heeft de sanitaire voorzieningen het liefst zowel binnen als buiten de wagen. De meerderheid van de belangstellenden (57%) wil het sanitair juist alleen binnen.

Tabel 3.13 Als u een woonwagen huurt of koopt, wilt u de sanitaire unit (toilet + douche) dan in of buiten de wagen?

	Hoofdbewoners	Inwonenden	Belangstellenden
In de woonwagen	17%	34%	57%
Buiten de woonwagen	0%	7%	8%
Beide	83%	59%	35%
Totaal	100%	100%	100%

Bron: Enquête Woonwagenbewoners Zuidwest-Drenthe, 2020.

3.4 Belangrijke elementen voor een locatie

In de vragenlijst is aan de drie doelgroepen gevraagd welke elementen voor hen van belang zijn bij een woonwagenlocatie om er prettig te kunnen wonen. Tabel 3.14 geeft weer welke antwoorden in verhouding het meest gegeven zijn. Ruime plaatsen, goede voorzieningen, een schone omgeving en voldoende parkeergelegenheid worden het meest genoemd.

Tabel 3.14 Welke aspecten vindt u belangrijk bij een woonwagenlocatie?

Elementen die van belang zijn om prettig te kunnen wonen	Percentage van de gegeven antwoorden
Ruime plaatsen	15%
Goede voorzieningen, zoals riolering of gezamenlijke faciliteiten of ruimten	12%
Voldoende parkeergelegenheid	12%
Schone omgeving	11%
Voldoende/ruime bergingen	10%
In de buurt van voorzieningen, zoals winkels of een huisartsenpost	9%
Goed bereikbaar	9%
Voldoende privacy	7%
Duurzaamheid	7%
Vlakbij het centrum	6%
Werkruimte op de locatie	2%

Bron: Enquête Woonwagenbewoners Zuidwest-Drenthe, 2020.

3.5 Inkomensgroep en beschouwing druk woningmarktsegmenten

Huishoudinkomen in relatie tot de doelgroep voor sociale huur

In de vragenlijst is gevraagd naar het huishoudinkomen van de respondenten om te kunnen bepalen welk deel van de standplaats zoekenden binnen de inkomensgrenzen voor een sociale huurwoning valt. Er is gevraagd naar het netto inkomen per maand omdat respondenten daar beter zicht op hebben dan op het bruto huishoudinkomen per jaar dat aangehouden wordt in relatie tot de doelgroep voor de sociale huur. De netto inkomensgrenzen in de onderstaande tabel corresponderen orde van grootte met de bruto inkomensgrenzen voor de sociale huur (€ 39.055 en € 43.574, prijspeil 2020).

Van de belangstellenden heeft 41% een netto huishoudinkomen tot € 2.250 per maand (de doelgroep voor de sociale huur met een bruto inkomen van maximaal € 39.055). Ook onder inwonenden en hoofdbewoners is dit de grootste groep (respectievelijk 52% en 46%). Van de belangstellenden zit 7% in de inkomensgroep daarboven (€ 39.055 en € 43.574), die beperkt terecht kan in een sociale huurwoning (10% van vrijkomend aanbod). Tot slot geeft 37% van de belangstellenden aan dat ze het inkomen liever niet willen zeggen. Ook onder de inwonenden en hoofdbewoners wordt vaak aangegeven dat men liever

geen gegevens over het huishoudelijke inkomen deelt (respectievelijk 44% en 40%). Op basis van deze uitkomsten en de weergegeven wensen voor koop/huur standplaatsen en woonwagens (zie tabel 3.8) is het in het kader van realisatie een logisch uitgangspunt om zeker de helft van het aantal te realiseren standplaatsen met woonwagens in het sociale huur segment te realiseren.

Tabel 3.15: Inkomen van het huishouden

Netto inkomen van huishouden per maand	Hoofdbewoners	Inwonenden	Belangstellenden
Tot € 2.250 netto per maand	46%	52%	41%
Tussen € 2.250 en € 2.450 netto per maand	7%	4%	9%
Meer dan € 2.450 netto per maand	7%	0%	13%
Dat wil ik liever niet zeggen	40%	44%	37%
Totaal	100%	100%	100%

Bron: Enquête Woonwagengewoners Zuidwest-Drenthe, 2020.

Inschrijving als woningzoekend

Onder meer als startpunt voor een advies over het wachtlijst-systeem voor woonwagengewoners in Zuidwest-Drenthe is gevraagd naar de inschrijving van respondenten bij Thuis Kompas of de woningcorporatie.

Onder de hoofdbewoners die hebben gereageerd op de vragenlijst is de helft ingeschreven bij Thuis Kompas voor alleen een woonwagenstandplaats, 17% voor zowel een woonwagen als een standplaats en 33% geeft aan geen voorkeur te hebben voor enkel een standplaats of een combinatie met een woonwagen. Ook de groep belangstellenden schrijft zich in verhouding vak in voor een standplaats (43%) of een combinatie van standplaats en woonwagen (28%). Het valt op dat van de drie groepen vooral inwonenden zich relatief weinig inschrijven bij Thuis Kompas of een woningcorporatie voor een standplaats (50%). Van de inwonende respondenten staan er 35% ingeschreven als woningzoekend voor alleen een standplaats, en 12% voor zowel een standplaats als een woonwagen.

Tabel 3.15 Staat u ingeschreven voor een huur-woonwagenstandplaats en/of een sociale huurwoning?

	Hoofdbewoners	Inwonenden	Belangstellenden
Ja, ik sta ingeschreven bij Thuis Kompas/de woningcorporatie als woningzoekende voor alleen een woonwagenstandplaats	50%	35%	43%
Ja, ik sta ingeschreven bij Thuis Kompas/de woningcorporatie als woningzoekende voor een woonwagen en een standplaats	17%	12%	28%
Ja, ik sta ingeschreven bij Thuis Kompas/de woningcorporatie als woningzoekende voor een sociale (stenen)huurwoning	0%	4%	11%
Nee	33%	50%	18%
Totaal	100%	100%	100%

4 Behoefte aan woonwagenstandplaatsen

Op basis van de verhuishwensen die door de drie doelgroepen (hoofdbewoners, inwonenden en belangstellenden) zijn geuit middels de enquête is in dit hoofdstuk een overzicht gepresenteerd van de huidige aanvullende behoefte zoals die per gemeente en in de regio als geheel naar voren komt.

Aanvullende behoefte aan standplaatsen tot 2030

Tabel 4.1: Aanvullende behoefte aan standplaatsen per gemeente bij scenario “verhuishwens ja 100% en misschien 50%”

Gemeente	Hoofdbewoners		Inwonenden		Belangstellend		Totaal aanvullende behoefte tot 2025	Totaal aanvullende behoefte tot 2030	Vrij komende stand- plaatsen	Huidig aantal stand- plaatsen
	< 5 jaar	> 5 jaar	< 5 jaar	> 5 jaar	< 5 jaar	> 5 jaar				
De Wolden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Meppel	1	0	2	0	2	0	4	4	0	15
Westerveld	0	0	1	3	0	1	1	5	1	25
Hoogeveen	3	3	11	5	20	10	31	46	1	102
Totaal Zuidwest- Drenthe	4	3	14	8	22	11	36	55	2	143

Tabel 4.2: Actuele vraag in de regio (binnen 5 jaar)

Opgave regio Zuidwest-Drenthe	Vraag
Vraag van inwonenden 18-plussers	14
Vraag van belangstellenden woonachtig in de regio Zuidwest-Drenthe	21
Vraag van belangstellenden niet woonachtig in de regio Zuidwest-Drenthe	1
Totale vraag binnen vijf jaar	36
Vrijkomend aanbod door natuurlijk verloop	1 tot 2
Additionele vraag binnen vijf jaar	34 tot 35 plaatsen
Toekomstige vraag inwonenden 16-17 jaar	2
Vraag van hoofdbewoners met een verhuishwens	4

Tabel 4.3: Duiding onvolledig ingevulde respons naar vraag standplaats

Onvolledig ingevulde respons	Aantal
Er komt geen duidelijke verhuishwens naar voren	3
Verhuishwens naar standplaats binnen periode van 5 jaar	12
Verhuishwens naar standplaats, maar periode niet aangegeven	4
- Gewenste gemeente/locatie aangegeven	1 (Hoogeveen)
- Geen gewenste gemeente/locatie aangegeven	15
Totaal aantal onvolledig ingevulde respons	19

Conclusies

- In de regio Zuidwest-Drenthe zijn er 14 inwonenden van 18 jaar of ouder die aangeven de voorkeur te hebben voor een standplaats in de regio Zuidwest-Drenthe. Daarnaast zijn er 2 inwonenden jonger dan 18 die aangeven zeker op korte termijn op zoek te gaan naar een standplaats in de regio. Het is een (beleidsmatig) vraagstuk of de vraag in de leeftijdscategorie 16-17 jaar direct gehonoreerd moet worden, of dat het normaal is dat jongeren een bepaalde periode moeten wachten op woonruimte. Vooralsnog beschouwen we de vraag 18-plussers als directe vraag en de vraag van de groep 16-17 jarigen als toekomstige vraag en niet als directe behoefte.

- Daarnaast zijn er 22 belangstellenden die aangeven de voorkeur te hebben om binnen 5 jaar te verhuizen naar een woonwagenlocatie in de regio Zuidwest-Drenthe. Van deze belangstellenden wonen er 21 in de regio Zuidwest-Drenthe en 1 buiten de regio Zuidwest-Drenthe.
- De totale vraag ligt op 36 standplaatsen in de komende vijf jaar. Als we rekening houden met potentieel vrijkomend aanbod dan ligt de vraag op 34 tot 35 plaatsen in deze periode. Daarnaast is er dus een toekomstige vraag van 2 standplaatsen van inwonenden tussen 16 en 17 jaar.
- Bovenop deze respons moet rekening gehouden worden met een mogelijke vraag van 16 huishoudens (inwonenden en/of belangstellenden) die wel aangaven een verhuiscens te hebben, maar van wie de wens op basis van de ingevulde vragenlijsten niet precies te specificeren was (naar termijn en/of locatie). Deze vraag, of een deel daarvan, kan dus aanvullend van belang zijn om rekening mee te houden en nader te monitoren.
- Vanuit hoofdbewoners zijn er circa 4 die een verhuiscens binnen 5 jaar hebben. Wanneer zij zouden verhuizen naar een andere standplaats, dan kan de standplaats vrij komen voor iemand anders. Daarom nemen we deze vraag vooralsnog niet mee als additionele vraag. Dit is in de basis een kwalitatieve vraag, waarbij men graag op een andere standplaats/locatie zou willen wonen, wat geen aanvullende behoefte betreft.

Vervolgproces, monitoring en wachtlijst-advies

De huidige vraag naar woonwagenstandplaatsen is in beeld gebracht op basis van een vragenlijst die is uitgereikt onder woonwagenbewoners en inwonenden. Tijdens het uitreiken is ondersteuning geboden bij het invullen. Afsluitend werd bij elk bezoek gevraagd of men familie of kennissen heeft die behoren tot de doelgroep van het onderzoek. Wanneer dit het geval was werden er enquêtes achtergelaten om door te geven aan de belangstellenden. Belangstellenden konden ook extra vragenlijsten aanvragen om mee te doen aan het onderzoek als zij er van hadden gehoord. Dit had als doel de vraag van woonwagenbewoners met lokale binding in beeld te krijgen. Er is een kans dat mensen die wel op zoek zijn naar een woonwagenstandplaats niet aan het onderzoek hebben deelgenomen. De kans is vanwege de gevolgde werkwijze echter klein. Het strekt wel tot aanbeveling om in de komende jaren de toekomstige behoefte aan woonwagenstandplaatsen (lokaal en/of regionaal) te blijven monitoren.

Monitoring van de vraag kan door het instellen van een wachtlijst. Het is daarbij wel van belang dat de communicatie met de doelgroep helder is over de verwachtingen rondom inschrijving op een wachtlijst. We zien dat belangstellenden zich nu vaak wel inschrijven bij Thuis Kompas of een woningcorporatie, maar inwonenden doen dit veel minder. Voor iedereen die behoefte heeft aan een standplaats is het van belang dat zij weten waar zij hun behoefte kenbaar moeten maken, en welke verwachtingen zij orde van grootte mogen hebben van de kansen op een standplaats.

Op basis van de onderzoeksresultaten zien we geen grote uitwisseling in de vraag tussen de gemeenten in de regio. Mensen voelen zich gebonden aan een gemeente, vaak omdat hun familie daar woont, en niet zozeer aan de regio of andere gemeenten daar binnen. De grootste vraag bestaat in Hogeveen. In de andere gemeenten gaat het om kleine aantallen. Van hieruit kan ofwel de keuze gemaakt worden voor een regionale registratie, of voor een lokale registratie op de wachtlijst. Wanneer voor een regionale wachtlijst wordt gekozen, bijvoorbeeld om praktische redenen zoals het aansluiten bij Thuis Kompas, dan is wel van belang dat men aan kan geven binnen welke gemeente hun vraag ligt. Ook het vragen van de voorkeurslocatie binnen een bepaalde gemeente kan overwogen worden.

Dit onderzoek biedt vooral inzicht in de *behoefte* aan standplaatsen. Hierbij is niet gekeken naar de *mogelijkheden* om nieuwe standplaatsen te realiseren. Een gedeelte van de respondenten met verhuisplannen heeft de wens uitgesproken dat ze op één van de bestaande locaties willen wonen terwijl anderen aangaven dat zij geen specifieke voorkeur hebben binnen de gemeente van hun voorkeur. Een

vervolgstap is dan ook om te inventariseren waar de mogelijkheden liggen voor de realisatie van een nieuwe locatie of uitbreiding van bestaande locaties als basis voor verdere beleidsafwegingen. De realisatie van een nieuwe locatie is ook wenselijk gezien de lage mutatiegraad in de bestaande voorraad.